

Správa uživatelů, přístupová práva a
skupiny

Uživatelé a skupiny

Uživatelé a skupiny v operačních systémech tvoří základní prvek, na který mohou být vztažena oprávnění. Ať již se jedná o jednotlivého uživatele, nebo o členy skupiny. Oprávnění mohou být vztažena jak k úkonům v rámci souborového systému (např. vytvořit, upravit a smazat soubor), tak v rámci operačního systému jako takového (po zařazení do určité skupiny např. může uživatel instalovat software apod.).

Pojetí na MS Windows

Lokální a doménové účty

Lokální účet:

Účet platný pouze v rámci dané instance operačního systému. Není možné ho využít v rámci celé počítačové sítě, není přenositelný jinam.

Doménový účet:

Účet poskytovaný v rámci LDAP serveru (např. Active Directory), síťové účty jsou použitelné na více počítačích v síti pracujících pod jedním doménovým řadičem.

Základní konfigurace

Pojetí v GNU/Linuxu

Základní principy

I na GNU/Linuxu mohou být definováni uživatelské účty lokální a uživatelské účty existující v rámci LDAP serveru (např. OpenLDAP). Lokální uživatelské účty jsou uloženy v souboru `passwd`, účty skupin v `group` a hesla v zahashované podobě v soubory `shadow`.

Soubory `passwd` a `shadow`

Soubor `passwd`

Soubor se základními informacemi o uživateli, jejich vlastnostech (domovském adresáři, výchozím shellu apod.).

Soubor `shadow`

Soubor s informacemi o heslech (v zahashované podobě), jejich platnosti, o stavu účtu (uzamčen apod.).

Základní utility

`useradd` (a skript `adduser`), `usermod`, `passwd`

Oprávnění

Pojetí v MS Windows

Více úrovní oprávnění a druhů skupin. Za nejvyšší úroveň oprávnění vztažitelného např. ke složce lze označit "úplné řízení".

Pojetí v GNU/Linuxu

Principy oprávnění

Oprávnění jsou členěna na:

1. Oprávnění ke čtení (4)
2. Oprávnění k zápisu (2)
3. Oprávnění ke spuštění (1)

Co značí oprávnění 754?

Výše zmíněná oprávnění jsou vztahována k danému záznamu (o souboru, složce apod.), který má přiřazeného svého vlastníka, skupinu, dále také rozlišujeme všechny ostatní uživatele v rámci operačního systému.

Základní příkazy

chmod, chown

Klíčové pojmy

lokální účet, doménový účet, passwd, shadow, rwx, 750, vlastník, skupina

Použité zdroje a kam dál?

1. [https://technet.microsoft.com/cs-cz/library/cc754344\(v=ws.11\).aspx](https://technet.microsoft.com/cs-cz/library/cc754344(v=ws.11).aspx)
2. <http://www.samuraj-cz.com/clanek/opravneni-u-souboru-a-slozek-ve-windows/>
3. <http://www.abclinuxu.cz/ucebnice/zaklady/principy-prace-se-systemem/pristupova-prava>
4. <http://www.abclinuxu.cz/clanky/navody/unixove-nastroje-5-opravneni-chmod-chown-chgrp>

-
- Přehled kapitol: [\[html\]](#) [\[pdf\]](#) [\[asciidoc\]](#)